

Abonnement pour un an
250 Piastres
Edition spéciale. 500 ptrs.

Adresse:

« Idjtihad » Constantinople

Téléph. St. 865

XXIII ème ANNÉE

15 Septembre 1927, No 236

اجتهاد

IDJTIHAD

علمی، ادبی، اقتصادی، صناعی، صحی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]

تور کیا ایچون ۲ بچق، خارج ایچون
۳ بچق، اعلا کاغدا یسی ہ لیرادر.

ادارہ خانہ سی :

جفال اوغلندہ « اجتہاد ٹہوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی اوچنچی سنہ

نومرو ۲۳۶ - ۱۵ ایلول ۱۹۲۷

سن بنی سومه دك ...

اوطه کی سوسله به جك چیچک لرم صولدی ...
کوزلرم بویوک دنیالر ، عالم لر قدر بویوک اوطه کی
آرتق آیدینلارته مز ...

اونلر یاشلاردن بولاندی ...
آرتق سنی نشئه لندیرمک ایچون سولیه به جك سوزم
کوله جك قهقههم قالمدی ...

بونلرک هپسی اولدی ، بیتدی ، صولدی ، سوندی .
سببی صورما ...

قونوشماق ، آرتق قونوشماق لازم ...
اضطرابم اویوشدی و اویودی ...
بنم سلامتیم ایچون اکر بکا قارشى حالا اوفق بر مریم ...
طیتک وارسه اونى اویاندرما ...

او ، بئلکمى بیک بر اشکنجه ایله اولدیرن بر عذاب
داهیسیدر ...

او ، بئلکمى بیک بر اشکنجه ایله کمین ، غدا سنی
قلبرک قانندن آلان بر خورتلاقدر ...
سوکلی .. سوکلی ..

سعاد درویش

ایشته بونک ایچون پنجره لریک دیشاریسندزه روزکار
قارلی آغاچلری بوزدن قیرپاچله قامچیلرکن یالکزسک ..
قارارمش اوجا عکده توتن ایکی پارچه آتشک قار-
شیسندزه یالکزسک ...

کنیش ، سیاه ، مغموم اوطه کده یالکزلق بر
خورتلاق کی دهشت صاچور .. یالکز اوطه اطرافى
صاران شمال قیرلردن داهای بویوک ، داهای صو کسز ، دها
قورقونچ ، دها صوئوق ...

اورمانده اولویان قورتلرک سسی وار ...
اوطه کده یالکزلق فریاد ایدیور ...
بونى بیلورم ...

خاییر بنی چاغیرما ... بنی چاغیرما کلیه جکم ...
اوطه کده سونمش آتشی یاقه جق قوتم ، کوکلرمدن
کونشی کتیره جک قوتم یوق ...
بنی چاغیرما ...

موسیقی و عشق

رسم ایدر . بعضاً لطیف برسک تلفظ ایتدیکی جمله ده
قولانمز اسکی زمانک ترانه سنی ، اونوتولش و سحر آموز
ترانه یی تکرار بولور . وبو سحر یوزدن بزده برروح
خوابیده یکیدن دوغار .

اونک وجودینی درین وموثر بر حب وطن حسی
ایله طانیرز . اوندن صوکر بر لحظه اویانان بیک سنلر
تکرار عدمه یووارلانیرلر .

بو بر شیمشک دن باشقا بر شی دکلدر . آرا مزده
یالکز موسیقی شناسلر اسکی لسانی ، لقر دیسز لسانی ،
محافظه ایتدیلر . پیوده یره کندیلرینی بو کونک آدمی
ظن ایدیورلر حالبو که اونلر بزده ازمنه نك منتهاسندن کلیورلر .
ایلک دورلرک شاهدلری ، فوق العاده صورتده محافظه
ایدلمش تمثالر ، طرز قدیمک جانلی اشکالی نرم بیلمدکلر مزک

موسیقی شبهه سز انسانلرک ایلک قونوشدق لری لساندر .
فکر لرینک سلسله سنی بکدی کرینه مربوط بر طاقم محالره ترتیب
وتظیم ایتکی اوکر نمه دن اول اجداد مز ، وحشی آدملر ،
کندی آرزولرینی ، قورقولرینی ، دهشتلرینی و مسرتلرینی
ترنم ایتشلردر . بر کون ، بر یک آوجیسی ، ایلک
بهاردن مست اوله رق سسک اوچ نداسنی قلبنک بر
ضربانه صیقیشدیردی ؛ بر باشقا کون مغاره لرده ارکک ،
یاننده کی قادینی متأثر ایتک ایچون کندی شکایتنک سرت
صداسنی بر یاریم سس دها ایندیردی وبویله جه موسیقی
وجوده کلدی .

بولن ابتدائی ، حالا قونوشدیغمز لسانده مند مجدر
فقط او قدر قابالی که اونى آنحق فرق ایده بیلیرز . بعضاً
کوزل بر شعر اون ایکی هجاسنک سیر موسیقیسنی کوزله

هپسنى حالابيلورلر .

كنديلرى ايچون دنيا برطنان اهترازدن عبارت اولان بونلر نه ديورلر ؟

وه برك بر اوپراسنده Silvana اسملى بر شخص واردركه اوكا لسانى قوللانمق منع ايدلمشدر . لكن كانلر، بورولراونك يرينه قونوشورلر . اشته بونك، كى صاف موسيقى شناس اك فصيح ولكن كئنائى قالان اسكى برلسانده خطيپلرك اك اسرار پرورى اوله جقدى . اك اسكى واك يكي اولان بو لسان موسيقى هنوز حسيات وخطرات وخیالات ايله محمول فكر ابتدائى نك قاريشقلىنى محافظه ايتدى . يالكيز پك آز بر زمانده فكر يمزده بر نوع تفريق واقع اولدى . اووقت يالكيز تخيل ايتك اكلامق، سومك، اضطراب چكمك، آرى آرى حر كترل اولدى . اولرك عنندده، فكر ايله هيچان بردر . موسيقى معني دار يوموشا قغيله بو تركيب اوزرينه تشكيل اولنه بيلير . او بر لسان غير معين و مكملدر .

او، حسياتك لسانى اولديندن اونى جوش ايتديرمك ايچين بر هيچان لازمدر . نصلكه قوشلرى اوتديرمك ايچين كونك طوغماسى لازمدر .

بو مصادمه ابتدائيه نك تاثيرى اك طبيعى بر صورتده ترنم ايتش اولان موسيقى شناسلرده كوريلور . شهبه سز موسيقى ايسته يهرك و بر استعداد خداداد اولمق اوزره يازمش برى وارسه اوده موزادر موسيقى اونك ايچين حقيقى بر لساندر . اوديركه : « اشارتله و پاندوميملرله حسياتى و افكارى افاده ايدم لكن سسلرله بونى ياپايليرم چونكه موسيقى شناسم .

موسيقى اونك ايچون حياتك نفحه سيدر .

موزار ، ۱۷۷۷ سنه سى صوك بهارنده (او وقت يكرمى برياشنده ايدى و آلمان ياده بر كزينتى ياپيوردى .) مانهايمه كلدى كانجى دانهر Danner اونى نه لكتورك اور كسترانك شفى قاننايخك اوينه كوتوردى . قاننايخك كنچ استادى فوق العاده نزاكت ايله قبول ايتدى ، بيانوسى اوزرنده اوكا چالديردى و اونى موسيقيجى آرقداشلىرينه تقديم ايتدى . قاننايخك اون اوچ ياشنده روز اسمنده بر قيزى واردى كه كوزل بيانو چاليوردى .

موزار اوكا درس و يرمك ايسته دى . واونك ايچين دكل اوكا كوره برسونات يازدى . پدريته يازدينى مکتوبده موزار ديركه : « بورايه كلديكمك ايكنجى كوني آله غروبارچه سنى يتير مشدم بناء عليه مادموازل قاننايخى دها بر دفعه كور مشدم اووقت كنچ دانهر، سوناتك آندانه قسمنى ناصل يامق ايتديكى صوردى . » — اونى تماماً مادموازل روزك طبعته كوره بسته له مك ايسته يورم » ديدم . چالديغ وقت آندانه پك بكنيلدى ؛ كنچ دانهر اونك اوزرينه نم سويله ديكى آكلاتدى ، حقيقتده بوايدى . آندانه نصلسه مادموازل روزده اويله در . بوسوناتى تدارك پك قولايدير . Peters تمثيلنده سكرز نومرولو سوناتدر . كوچوك آندانه سى طاتسز بر تصوير دكلدر بالعكس جانلى و نشه لى بر لطافتى حائزدر . اساس لحن motif سزه متلون برهوسله و دائماً دانس ايدن چوجقلىر كى كلير : اوفاجق رقيق ، و كيجى نوطلر بر آياق اوزره حقيقى نوطه لرله اتكا ايدر . براولچو لحن ، بر قوش كى جيوبلدار ، سسى تيره تن بر نغمه (تيريل) سزه احترام ايدر و پارماقلىر او قدر عميق او قدر حساس بر موسيقى اوزرنده او قدر كوزل تصويرلر نقش ايدر كه بواثر سحر آكيني چالمق ايچون يدى ياشنده بر چوجق اولمالى و عينى زمانده معجزه قيلندن اوله رق الله ياشنده كى بر آدمك تجربه سنى حائز بولمليدر . اوندن صوكرالطيف برونود ، سوناتى تمام ايدر .

بوراده الهامك اك بسيط شكلى نظر حيرته چاربار . صاف بر چهره ، مرد آدملىر ، بيانو اوزرنده اوفاق پارماقلىر ، و آكلاشان قبلر ، بونلرك هپسك الهى بر روحده عكسى ، و ايشته موسيقيك مراحل هواييه سنده برسونات ، بردنبره طرز معماريسى قصورسز بر سراب لايوت كى اعلا ايدر .

و شوراسى شايد حيرتدر كه آقودرلر ، عكسلر و موجه لرله رنكارنك اولان بو بنانك غريب بر فضيلتى واردر . يو كسه لايكى پرده ده مسرت و كدر كندى مشترك حكم و نفوذ ليرنى اجرا ايدرلر . هوا حساس اولور و يولجى بيك فسونك تاثيرى آلتنده فوق العاده بر لطافت ايچنده مست اولور و اوندن دها طاتلى بر محزونيته دوچار اولور . ايشته بو تاثير فسونكار مانهايمده كى سوناتده اكسيك

دکدر.

دیدي م . س شاید کلیسا مغنیلرینک رئیس کیدرسه همپی
آغلته جق . »

مغنیلرک رئیس کیتدی و ۱۷۸۲ ده (قونستانس
وه بر) ایله تاهل ایتدی . بو، سا کن ، صادق ، نشئی
بر محبت ازدواجی ایدی . وقونستانس ده موزار ایچون دیگر
صورتله بری الهام اولدی . ۱۷۸۲ ده یز . موزار ، پراغده شهر
خارجنده بر میخانه نك باغچه سنده اوطور مشدر . شن
ارقداشلرله برابر بر کولله او یونی اوینا یورلر . قالدیور
کولله ی آتیور . تکرار اوطوریور و یازمغه باشلا یور ،
نهی یازیور ؟ انسانی ، ان مؤثر ، ان عمیق موزیقار دن
بری اولان دون ژوان اوپه راسنی . شیمدی تشرین اول
اینک یکر می اوچنده یز . اثر یارین اوینا جق . دها
باشلان یجی Ouverture حاضر دکل . قشام اولیور ؛ موزار
صوفرایه اوتوریور ، قونستانس اونک یاننده در « اویقوبی
دفع ایتمک کندینه یار دیم ایتمک ایچون اوکا بر پونج
حاضر لاماسنی واسکی حکایه لردن برشی آکلاتماسنی رحا ایدیور
اووقت قونستانس سویله مک باشلا یور اسکی حکایه لردن بری
ماصاللری نقل ایدیور و بوتون کیجه او نفیس موسیقی
جانلانیور و اونک سسیله آقپوردی . »

بتون عصر لردن بری خلق سسنگ اختراع ایتمش اولدینی
نه قدر خیالات وارسه او کیجه سویلن برسسنگ سحر یله
موسیقی شناسک اطرافنده دونیور . و موزار بو خیالاتلر
اورته سنده لایموت صحیفه یی یازیور .

۱ . ج . عالیشان

موزار بو سوناتی کوچوک شا کردینه او کرتمکه
باشلامشدی که شا کردی باشده کی آله غرو قسمی پک
ای بیلیوردی .

موزار یازار که :

« آنداته بزه براز زحمت ویره جک چونکه بتون
معانی ایله مالیدر و دقتله و ذوقله و یازلدینی کبی خفیف
و قوتلی چالتمق اقتضا ایدر . فقط کوچوک پک ماهر در و پک
قولای او کره نیور صاغ الی پک ای ؛ لکن مع الاسف
صول بوزوق . دیسه بیلیم که اونک بر جوق زحمت
چکوب ، یور ولدینی کورونجه آجیورم . بحر کسر لکندن
دکل چونکه بشقه درلو یاپامدیغندن . او یله آلیشمش
واوکا باشقه درلو کو سترمه مشلر . »

مادموازل روز ، درسنی او کره نمک ایچون جبر نفس
ایتدیکی صرده موزار ده مانهایمده یهودیه ره ایش آریوردی ،
بولامانجه عزیمته قرار ویردی و بو فکرینی دوستلرینه
سویله دی .

« بو درس ساعتی ایدی . — کوچوک دیدی که
بو کون ایوجه چالشملی — ظن ایدرم دیدم چونکه
بو ، جوق دوام ایتیمه جک . — نصلشی ؛ بونصل ؛ نیچون ؟
آنه سنه طوغری کیتدی ایشی او کره ندی اونک اوزرینه
پک جدی صورتده سوناتمی چالماغه باشلادی . کوز
یاشلرمی ضبط ایده مدم ؛ آنه سنده قیزینکده وم . سنکده
کوزلرینه یاش کلدی . چونکه نم سوناتمی تام حقیله
چالیوردی و بتون اوک سویملیسی او ایدی . — دیکلیکیز

دانته دن ترنملر :

« جهنم » ده او میجی ترنم

کورونجه :

— استادم بونلر نه مدهش سوزلر : دیدم . او در حال
بانا امنیت ویرن بر طرزده بوراده بتون امنیت سز لکری ، بتون
جسارت سز لکری براقلیدر . ایشته سزه اولجه بحث ایتدیکم
یرلره کلدک . بوراده او یله آغلاشان روحلر کوره جکسک که
سعادتک کولک سنی بیله او تو عشدردیه جواب ویردی .
عینی زمانده بتون جسارتی اعاده ایدن بر تبسمه المدن طوتدی

کاه کوز یاشلری بلده سنه کیدیورز کاه اضطراب جوقورینه
کیدیورز ؛ کاه مجرم نسللر آره سنه اینیورز ...
خالق عادلدر و بن کندی الهی قدرتک ، یوکسک حکمتک
وایلک سوداسنک اثرییم . بندن اول هیج برشی خلق اولنادی
و بن ابدیاً دوام ایده جکم ...
« ای جهنمه کیرنلر بتون امیدلریکیز قاپوده قالسین .. »
بر قاپونک اوستنده سیاه حرفلرله یازیلی بولوحه یی